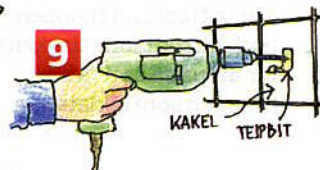
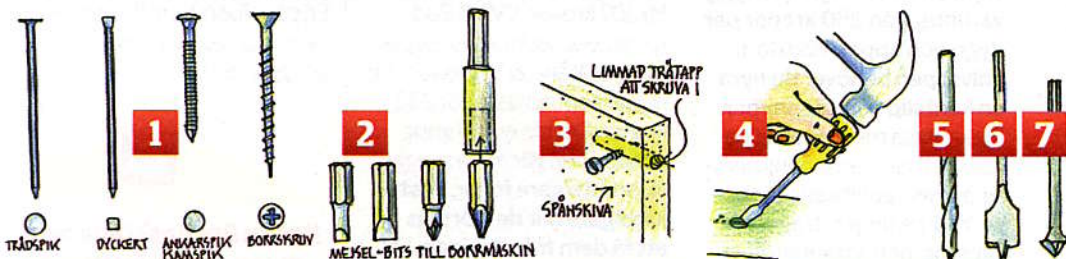

Nytt år, nya tag! Kanske känner du ny lust att äntligen göra något åt den där droppande kranen, slamrande dörren eller irriterande repan i bordet? **Här bjuder vi på en rejäl åtgärdslista mot husets svaga punkter!**

Dags för husfix!

Av Markus Wilhelmson

Först: Skruv och borrarinformation

Spika och skruva

Det finns tusentals typer av spikar och skruvar för olika ändamål, men du klarar dig med några stycken.

- 1. De två vanligaste spikarna är räfflad trådspik och dyckert.** Trådspiken har platt huvud och används mest utomhus. Dyckerten har ett smalt koniskt huvud som man kan slå ner i träytan och spackla och måla över så att den inte syns. Den passar därför bäst för inredningssnickeri. En typ mellan spik och skruv är kamspik. **Tråskruv med mejselspår har i skruvdragarnas tid fått ge vika för självborrande skruv med krysspår.** Den har koniskt huvud och kan också spacklas och målas över.
- 2. Skruvdragaren har utbytbara mejselbits** som passar

till många olika skruvskallar. **3. Det är svårt att få skruvar att fästa i spånskivor. Nära ytterkanten kan du borra ett hål och limma in en trätapp som ger bra skruvfäste.**

4. En skruv som målats över flera gånger är svårt att skruva bort. Sätt skruvmejseln på kant i skruvspåret och knacka på mejseln med hammare för att rensa bort färgen tills skruvmejseln får fäste i spåret.

Borra

5. Spiralborr med styrspets i änden. Den finns också utan spets och används då för håltagning i metall och andra material. Till sten och betong har borrar hårdmetallskar i spetsen.

6. Centrumborr används för hål i trä upp till 37 mm.

7. Försänkingsborr används när man ska försänka skruvskallar.

Utöver dessa finns specialborrar för kakel, glas och plåt samt för extra djupa och extra breda hål.

8. Borrkloss är bra att ha som underlag för att inte träet ska flisa ur på baksidan. Ska du borra stora hål är det bäst att spänna fast arbetsstycket för annars kan det fastna i borrar och svänga med runt.

9. Det finns risk att inte borrar får grepp på kakel och metall utan vandrar iväg över ytan. Du kan fixera borrar vid starten med en bit tejp på kaklet. Ska du borra i metall använder du en spikdrivare med härdad spets (körnare) som ger en punktmarkering.

Ur Handbok för hemmfixaren av Leif Qvist, Norstedts

Fläckar på tygsoffan – hur får jag bort dem?

Om man inte har avtagbart tyg som kan lämnas på kemtvätt så kan man försöka med Vanish Oxi Action Soffa & Matta som finns att köpa på de flesta varuhus.

Rostfläckar i badkaret – kan de gå bort?

Stryk på saften av lök och salt och låt sitta i fem timmar. Gnid därefter rent. Rostfläckar på metall, som köksredskap eller verktyg, går ofta att få bort med hjälp av Coca-Cola.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Ofta stopp i avloppet - vad kan jag göra?

Hår och tvålbitar brukar till slut bilda en propp i badrummets avlopp. I köket kan potatisskal och annat avfall korka igen. Troligen måste du skruva isär vattenlåset (koppen under handfatet/slasken) för att på så sätt få bort proppen som bildats. En sugpropp kan vara en annan lösning på ditt problem. Tryck fast sugproppen mot brunnen och dra tillbaka upprepade gånger. En tredje metod är att använda ett rensband eller en bit av en najtråd som du böjer en krok på längst ned. Rensbandet (som finns att köpa på bland annat byggvaruhus) eller najtråden körs ned i avloppet för att få loss proppen. Det finns också kemiska metoder som propplösningsmedel. **Undvik dock kaustik-soda som kan skada rören.** Ett klassiskt husmorstips är att hålla på hett vatten blandat med bikarbonat.

Se hur du rensar avloppet på vår webb-tv
www.viivilla.se/TV

Slipa golvet - hur svårt är det?

Hur lång tid det tar beror förstås på rummets storlek och hur noggrann du är, men man brukar räkna med att hinna 20-30 kvadratmeter per dag. Först ska ojämheterna i golvet bort och sedan ska man slipa med minst tre grovlekar på slippapperet, plus att man använder en kantslip för de ytor man inte når med den stora slipen. Viktigast är att hela tiden röra maskinen i jämn takt framåt, annars blir det en grop i parketten eller furugolvet. **Golvslipen finns att hyra på byggvaruhus från 250 kronor per dygn och uppåt. Förutom golvslipen behöver du hyra en kantslip och slippapper.** Du kan läsa mer om att slipa golv på Golvbranschens hemsida: www.golvbranschen.se/rad-riktlinjer/tragolv/slipning-och-ytbehandling Organisationen representerar golvläggare, återförsäljare och leverantörer.

Missfärgning i toaletten - går den att få bort?

Koka upp vitvinsvinäger med en matsked bikarbonat. Häll i toaletten. Låt stå över natten och borsta rent nästa morgon. Ättiksyra (24-procentig) eller en klor-tablett för simbassänger är andra lösningar.

Silverbesticken har blivit svarta?

Koka upp några liter vatten med två teskedar salt och tre matskedar bikarbonat. Låt silverbesticken ligga i en stund innan du tar upp dem och torkar av dem.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Kakel och fogar är smutsiga - hur får jag dem rena igen?

Det finns särskilda **fogrengöringsmedel på byggvaruhusen och hos färghandlarna.** Exempelvis säljer webbutiken **fargettan.nu** HG fogrengöring 0,5 liter för 107 kronor. VVS & Badrumsspecialisten säljer Super Cleaner Kakel & Fogrengöring i 1-liters sprayflaska för 232 kronor. Det blir en del gnuggande, men går att få snyggt. **Ju smutsigare fogar, desto jobbigare blir det förstås att få dem fräscha igen.** Ett husmorsknepp är att doppa en bomullstopp eller en tandborste i vitvinsvinäger. Hett vatten, klorin och rotborste är ett annat knepp. Kakel är lättare att få rent. Det finns olika medel som man sprayar

eller blandar själv. Flüggers Allrengöringsmedel Fluren 32 (55 kronor för 1 liter) lämpar sig bra för kakel. **Ett husmorstips är annars att blanda hett vatten med bikarbonat.** En panelborste, rotborste eller svamp brukar vara bra att gnugga med.

Har du fler tips? Dela med dig av dem i vårt Forum!

Följ diskussionen på www.viivilla.se/forum/
Sök "smutsiga kakelfogar"

Kärvande lådor - hur blir de smidiga?

Tvål eller stearin fungerar bra som "smörjmedel".

Dörren har "satt sig" och går inte att stänga?

Lyft av dörren och sätt på några extra kopparringar på gångjärnen så riktar du upp dörren. Om det inte är tillräckligt kan du tvingas slipa ner den del som kärvar mot karmen.

Kan jag byta till dimmer själv?

Nej, det måste utföras av en person med behörighet, alltså en utbildad elektriker.

Drag från ytterdörren - hur försvinner det?

Det finns många olika tätningsskivor att köpa om du vill tät springor kring ytterdörr, altandörr eller fönster. Tänk bara på att om du har ett hus med självdragssystem kan du försämra luftväxlingen och skapa problem med fukt och dålig luft om du tätar alla springor.

Hur putsar jag upp rostfria diskbänken?

Det finns förmodligen lika många huskurer som rostfria diskbänkar. **Ett tips är att blanda en påse bikarbonat med några teskedar vinäger till en krämaktig konsistens.** Sedan gnider man in diskbänken, sköljer av med vatten och polerar med tidningspapper. På vissa typer av möbelpolish står att man kan använda även till diskbänkar. Stålull eller svinto kan också fungera om man blöter tussen (eller diskbänken) rejält så att man inte repar bänken.

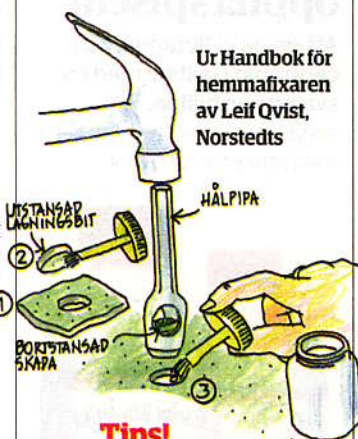
Gnisslande gångjärn - vad tystar dem?

Har man dörrar som går att lyfta av så är låsfett att rekommendera. Vagnfett, kullagerfett eller vaselin fungerar också. På nyare dörrar, där man lyfter av dörren genom att lossa en spärr i infästningen, är det svårare att komma åt. Då är låsolja bättre. Tänk då på att bara ta några droppar, så att inte oljan rinner ned och bildar fula fläckar på golvet.

Hur lagar jag ett hål i heltäckningsmattan?

Har det blivit ett brännmärke eller ett litet hål i en heltäckningsmatta behöver du inte lägga om en stor bit.

1. Stansa ut det skadade området med en hålpipa och stansa ur en likadan cirkel ur en reservbit. Normalt lämnar mattläggaren kvar lite extra som du kan använda.
2. Stryk på lim och tryck fast lagningsbiten. Rugga upp ytan så att skarven inte syns.

Ur Handbok för hemmafisaren av Leif Qvist, Norstedts

Tips!

Är fläcken större kan du göra en mall av kartong eller masonit som du använder som stöd för att skära ur med mattkniv både i mattan och i lagningsbiten.

Hur dämpar jag en smällande dörr?

Om en dörr smäller när man stänger den behövs en dämpning mellan karmfalsen och dörrbladet. En självhäftande list löser problemet.

Ur Handbok för hemmafisaren av Leif Qvist, Norstedts

Sot på väggen - går det bort?

Har sotet bildats på en tapet som inte tål vatten så kan det vara svårt, men annars så brukar flytande, koncentrerad Galltvål (finns att köpa i färghandel och på en del stormarknader) direkt på tapeten/väggen göra susen. Låt verka i ungefär tio minuter innan du försiktigt gnider med fuktad trasa eller svamp

Golvknarret - kan jag göra något åt det?

Inga enkla lösningar, tyvärr. Orsaken till att golvet knarar är ofta att en eller flera golvreglar har sjunkit eller spruckit. Ska man vara helt säker på att få bort knarret så måste man bryta upp golvet och lägga om det från början. Författaren Nina Yunkers husmorstips är att strö talk, Maizena eller potatismjöl i springorna.

FOTO I STOCKPHOTO

Kranarna droppar - hur fixar jag det?

Det finns många olika sorters blandare, så det är svårt att ge några generella råd. Har du kvar produktbladen så brukar det vara förhållandevis enkelt att byta packningar eller komplett insats eller patron, som det ofta handlar om på nyare kranar. Om du inte vet vilken modell du har på blandaren kan du ta en bild med din digitalkamera/mobiltelefon och åka till närmaste VVS-firma. Då får du säkert hjälp att hitta rätt reservdelar. Gå gärna in på krantillverkaren FM Mattssons sajt www.kran-skolan.se för att lära dig mer.

Blomflugor - hur blir jag av med dem?

Strö sand överst i blomkrukan och ställ ett litet fat med en blandning av äppelcidervinäger och några droppar diskmedel en bit från blommorna. Flugorna lockas dit och drunknar.

Det stinker från vasken - vad ska jag göra?

Häll i bikarbonat eller koka upp två deciliter vinäger och häll ner i vasken. Låt stå i en kvart innan du spolat vatten.

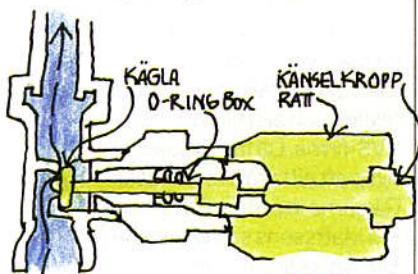

Hur luftas ett kallt element?

Den här typen av värmeelement har varmvatten som värmekälla. Ibland kommer det in luft i systemet och detta lägger sig i överdelen av elementet och hindrar varmvattenet från att komma in.

Det ska finnas en luftningsventil upptill i elementets ena ände och det finns en luftningsnyckel som passar in.

Håll ett kärl intill och vrid om nyckeln tills det pyser av luft och vattenbubblor. När det kommer ut vatten är elementet fyllt. Vrid om nyckeln och stäng ventilen. På modernare element finns termostatventil så att man kan ställa in värmen i olika rum via vattenflödet på varje element.

Tips!

Ur Handbok för hemmafäxaren av Leif Qvist, Norstedts

Det brukar bli luft i elementen när det är stora variationer i temperaturen ute.

Träbordet – hur fixar jag reporna i det?

Om reporna inte är alltför stora kan man fylla igen dem med plastiskt trä i en nyans som passar med träslaget. När massan har torkat slipar man ned den med ett fint sandpapper i träets längdriktning. Därefter målar eller betsar man ytan i samma nyans som resten av bordet. Stryk tunt och flera gånger.

Träbänkskivan i köket är full av fläckar?

Bänkskivor i kök utsätts för mycket slitage. Ofta är vi för dåliga på att underhålla dem. En bänkskiva i trä bör behandlas med olja tre-fem gånger per år. **Om bänkskivan är full av fläckar och har förlorat sin gamla lyster kan man slipa ner den med en mjuk slipkloss (extra fin) och därefter behandla den med olja igen.** Upp till sex gånger kan behövas för att få en bra, skyddande yta. Vilken olja man ska använda beror på träslag, tycke och smak: Kinesisk träolja, vax, kallpressad linolja och matolja är några av alternativen.

Hur lagar jag hål i gipsvägg?

För att slippa byta ut hela gipskivan så är det bästa att skära ett triangelformat hål i gipskivan med basen nedåt och spetsen uppåt. Skär sedan till en lika stor passbit i gips. Fasa sedan med en rasp kanterna på både hålet i väggen och trekanten som du ska fästa. Då blir det lätt att sedan fästa den nya gipsbiten med lim. Eftersom det är svårt att få milimeterpassning får du räkna med att spackla och slipa efter att limmet har torkat. **När du har fått en jämn yta så kan du passa in en tapetbit eller bättringsmålning med samma färg som resten av väggen.**

Har du andra byggfrågor? Fråga vår snickare Anders! www.viivilla.se/expert/Bygg-Renovera

Dra ny el – är det dyrt?

En "elsanering" för en normalstor villa kostar uppskattningsvis mellan 50 000 och 100 000 kronor. När man byter ut gammal el så brukar de flesta vilja passa på att skaffa fler vägguttag och kanske ska utanpåliggande ledningar fräsas in i väggen. Ta in minst tre offerter och fatta därefter beslut. Det kan vara värt pengarna med tanke att det också handlar om att minska risken för brand och andra olyckor. Många passar i samma veva på att installera jordfelsbrytare och petsäkra uttag. Det är definitivt inget du ska göra själv, såvida du inte är utbildad elektriker. **En annan fråga är när det är dags att byta ut elen. Gamla elledningar är sällan något problem så länge man inte rör dem.** Men om man vill byta en strömbrytare eller komplettera med ytterligare vägguttag brukar det ofta vara lika bra att byta ut ledningarna hela vägen till el-centralen.

Sotfläckar på glasluckorna i öppna spisen?

Att gnida in flytande, koncentrerad Galttvål med en svamp kan hjälpa. Tvätta sedan av med vatten och sist med ättika för att få det blankt.

Galttvål

Slutsvamp (Galttvål) Sopsvamp
Ett utmärkt medel för effektiv rengöring av
slutsvampar.
För effektiv rengöring av slutsvampar
och andra svampar används Galttvål.
Galttvål är ett effektivt rengöringsmedel
som passar till alla typer av slutsvampar.
Galttvål / Produkt 1000 ml
www.galttvall.se

Köksfläkten suger dåligt – varför?

Börja med att ta loss filtret och rengör det från fett, smuts och damm. Antingen genom att köra filtret i diskmaskinen eller lägga det i blöt med koncentrerad Galttvål i en halvtimme och därefter skölja det. **Att inte göra rent filtret regelbundet (en gång i månaden är ett bra riktmärke) kan innebära brandfara.** Om det fortfarande är dåligt drag i fläkten kan det bero på att tilluften är för dålig. Att öppna ett fönster i ett intilliggande rum kan hjälpa. Om inte heller detta ger något resultat kan det vara läge att kontakta en sotare innan du ger upp och köper en ny fläkt. En sotare kan göra rent imkanalen, alltså utsugskanalen till köksfläkten. Imkanalen bör rengöras var tredje år.

Fettfläckar på tapeten – går de att få bort?

Ett husmorstips är att blanda potatismjöl och lite vatten till en gröt. Denna ska sedan baddas försiktigt på tapeten med en liten trasa av linne. Vänta en stund innan du försiktigt borstar bort den torrade gröten. Att lägga ett rent läskpapper mot fläcken och sedan stryka med ett varmt strykjärn tills fläcken är borta är ett annat tips.

Fråga vår expert målarmästaren Ken om råd! www.viivilla.se/expert/Malning